

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо протидії торгівлі людьми**

{ Конвенцію ратифіковано Законом N 2530-VI ([2530-17](#))
від 21.09.2010 }

Дата підписання: 16.05.2005

Дата підписання від імені України: 17.11.2005

Дата ратифікації Україною: 21.09.2010

Дата набрання чинності для України: 01.03.2011

Офіційний переклад

Преамбула

Держави - члени Ради Європи та інші держави, що підписалися,
уважаючи, що метою Ради Європи є досягнення більшої єдності між її членами;

уважаючи, що торгівля людьми є порушенням прав людини та порушенням гідності й недоторканості людини;

уважаючи, що наслідком для жертв торгівлі людьми може бути рабство;

уважаючи, що головними цілями повинні бути дотримання прав жертв, захист жертв та заходи з боротьби з торгівлею людьми;

уважаючи, що всі заходи або ініціативи проти торгівлі людьми повинні мати недискримінаційний характер, брати до уваги гендерну рівність, а також підхід, що враховує права дитини;

пам'ятаючи про заяви міністрів закордонних справ держав-членів на 112-му (14-15 травня 2003 року) та 114-му (12-13 травня 2004 року) засіданнях Комітету міністрів, що закликають до посилення діяльності Ради Європи стосовно боротьби з торгівлею людьми;

беручи до уваги Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (1950) ([995 004](#)) та протоколи до неї;

беручи до уваги такі рекомендації Комітету міністрів державам - членам Ради Європи: Рекомендацію N R (91) 11 "Про сексуальну експлуатацію, порнографію і проституцію, а також торгівлю дітьми та підлітками" ([994 046](#)); Рекомендацію N R (97)

13 "Про залякування свідків та право на захист"; Рекомендацію N R (2000) 11 "Про торгівлю людьми з метою сексуальної експлуатації" й Рекомендацію Res (2001) 16 "Про захист дітей від сексуальної експлуатації"; Рекомендацію Res (2002) 5 "Про захист жінок від насильства";

беручи до уваги такі рекомендації Парламентської Асамблеї Ради Європи: Рекомендацію 1325 (1997) "Про торгівлю жінками та примусову проституцію у державах - членах Ради Європи"; Рекомендацію 1450 (2000) "Про насильство по відношенню до жінок в Європі"; Рекомендацію 1545 (2002) "Про кампанію проти торгівлі жінками"; Рекомендацію 1610 (2003) "Про міграцію, пов'язану з торгівлею жінками та проституцією"; Рекомендацію 1611 (2003) "Про торгівлю органами в Європі"; Рекомендацію 1663 (2004) "Про домашнє рабство: прислуга, особи "au pair" та придбані дружини";

беручи до уваги Рамкове Рішення Ради Європейського Союзу від 19 липня 2002 року про боротьбу з торгівлею людьми, Рамкове Рішення Ради Європейського Союзу від 15 березня 2001 року "Про положення жертв у кримінальному судочинстві" та Директиву Ради Європейського Союзу від 29 квітня 2004 року про дозвіл на проживання для громадян третіх країн, які стали жертвами торгівлі людьми або дій зі сприяння нелегальній імміграції, які співробітничать з компетентними органами;

ураховуючи належним чином Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності ([995 789](#)) й Протокол до неї про запобігання, стримування торгівлі людьми і покарання за торгівлю людьми, особливо жінками і дітьми ([995 791](#)), спрямованих на поліпшення захисту, який ними надається, і розвиток норм, установлених ними;

ураховуючи належним чином інші міжнародні правові інструменти, що стосуються сфери боротьби з торгівлею людьми;

беручи до уваги потребу підготувати всеосяжний міжнародний правовий інструмент, що зосереджується на правах людини стосовно жертв торгівлі людьми та започатковує окремий механізм моніторингу;

домовилися про таке:

Розділ I

Цілі, сфера застосування, принцип недискримінації та визначення термінів

Стаття 1

Цілі Конвенції

1. Цілями цієї Конвенції є:

a) запобігання торгівлі людьми й боротьба з нею з одночасним гарантуванням гендерної рівності;

b) захист прав людини стосовно жертв торгівлі людьми, розробка всеосяжної структури захисту жертв і свідків і допомоги їм з одночасним гарантуванням гендерної рівності, а також забезпечення ефективного слідства й кримінального переслідування;

c) сприяння міжнародному співробітництву в боротьбі з торгівлею людьми.

2. Для забезпечення ефективного впровадження її положень Сторонами ця Конвенція започатковує спеціальний механізм моніторингу.

Стаття 2

Сфера застосування

Ця Конвенція застосовується до всіх форм торгівлі людьми, незалежно від того, чи є вони національними або транснаціональними, чи пов'язані чи не пов'язані вони з організованою злочинністю.

Стаття 3

Принцип недискримінації

Виконання положень цієї Конвенції Сторонами, зокрема вжиття заходів для захисту й підтримки прав жертв, гарантується без дискримінації за будь-якою ознакою, наприклад статтю, расою, кольором шкіри, мовою, релігією, політичними або іншими переконаннями, національним або соціальним походженням, приналежністю до національної меншини, майновим станом, народженням або іншим статусом.

Стаття 4

Визначення понять

Для цілей цієї Конвенції:

a) "торгівля людьми" означає найм, перевезення, передачу, приховування або одержання осіб шляхом погрози або застосування сили чи інших форм примусу, насильницького викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або безпорадним станом або наданням чи отриманням плати чи вигоди для досягнення згоди особи, яка має владу над іншою особою, для експлуатації. Експлуатація включає в себе, принаймні, експлуатацію проституції інших осіб чи інші форми

сексуальної експлуатації, примусову працю чи послуги, рабство чи подібну до рабства практику, поневолення або вилучення органів;

b) згода жертви торгівлі людьми на умисну експлуатацію, визначену в пункті "а" цієї статті, не має значення, якщо було застосовано засоби, зазначені в пункті "а";

с) найм, перевезення, передача, приховування або одержання дитини для експлуатації вважається торгівлею людьми, навіть якщо це не включає будь-яких засобів, зазначених у пункті "а" цієї статті;

d) "дитина" - будь-яка особа віком до 18 років;

e) "жертва" - будь-яка фізична особа, що є об'єктом торгівлі людьми, як її визначено в цій статті.

РОЗДІЛ II

Запобігання, співробітництво та інші заходи

Стаття 5

Запобігання торгівлі людьми

1. Кожна Сторона вживає заходів для встановлення або посилення національної координації між різними органами, відповідальними за запобігання торгівлі людьми та боротьбу з нею.

2. Кожна Сторона запроваджує та (або) зміцнює ефективну політику й програми запобігання торгівлі людьми за допомогою таких засобів, як: дослідження, інформування, кампаній з підвищення обізнаності й освітніх кампаній, соціальних й економічних ініціатив та навчальних програм, зокрема для осіб, уразливих до торгівлі людьми, та для професіоналів, які мають стосунок до проблем торгівлі людьми.

3. Кожна Сторона підтримує підхід, що ґрунтується на правах людини, і використовує гендерну інтеграцію та делікатний підхід до дітей під час розробки, упровадження й оцінювання всієї політики й програм, згаданих у пункті 2.

4. Кожна Сторона вживає відповідних заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення легальної міграції, зокрема шляхом поширення точної інформації відповідними службами стосовно умов законного в'їзду на її територію та перебування на ній.

5. Кожна Сторона вживає спеціальних заходів для зменшення вразливості дітей до торгівлі ними, зокрема шляхом створення для них захисного середовища.

6. Заходи, установлені згідно із цією статтею, здійснюються із залученням, у відповідних випадках, неурядових організацій, інших відповідних організацій та інших складових громадянського суспільства, що беруть участь у запобіганні торгівлі людьми та захисті жертв або допомозі жертвам.

Стаття 6

Заходи знеохочення попиту

Для знеохочення попиту, який сприяє всім формам експлуатації осіб, особливо жінок і дітей, що веде до торгівлі людьми, кожна Сторона вживає законодавчих, адміністративних, освітніх, соціальних, культурних або інших заходів, або посилює їх, у тому числі:

а) дослідження найліпших практик, методів та стратегій;

б) підвищення усвідомлення відповідальності й важливої ролі засобів масової інформації та громадянського суспільства у визначенні попиту як однієї з корінних причин торгівлі людьми;

в) цільові інформаційні кампанії, що залучають, у відповідних випадках, *inter alia*, державні установи й тих, хто визначає політику;

г) запобіжних заходів, у тому числі освітні програми для хлопців і дівчат під час навчання в школі, які наголошують на неприпустимому характері дискримінації за статтю й згубних наслідках такої дискримінації, важливості гендерної рівності, а також гідності й недоторканості кожної людини.

Стаття 7

Прикордонні заходи

1. Без шкоди для міжнародних зобов'язань стосовно вільного пересування осіб Сторони будуть посилювати, наскільки це можливо, такий прикордонний контроль, який може бути необхідним для запобігання й виявлення торгівлі людьми.

2. Кожна Сторона вживає законодавчих або інших відповідних заходів для запобігання, наскільки це можливо, використанню транспортних засобів, які експлуатуються комерційними перевізниками, для вчинення правопорушень, визначених згідно із цією Конвенцією.

3. Де це доцільно й без шкоди для відповідних міжнародних конвенцій такі заходи включають запровадження обов'язку комерційних перевізників, зокрема будь-якої транспортної компанії або власника чи оператора будь-якого транспортного засобу,

упевнитися, що всі пасажери мають проїзні документи, які вимагаються для в'їзду до приймаючої держави.

4. Кожна Сторона вживає необхідних заходів згідно зі своїм внутрішнім законодавством для забезпечення санкцій у випадках порушення обов'язку, викладеного в пункті 3 цієї статті.

5. Кожна Сторона вживає таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними згідно з внутрішнім законодавством Сторони для відмови у в'їзді або анулюванні віз особам, причетним до здійснення правопорушень, визначених згідно із цією Конвенцією.

6. Сторони посилюють співробітництво між прикордонними службами, *inter alia*, шляхом установлення й підтримання прямих каналів зв'язку.

Стаття 8

Безпека й контроль документів

Кожна Сторона вживає таких заходів, які можуть бути необхідними:

а) для забезпечення такої якості проїзних документів або документів, що засвідчують особу, виданих нею, що ними не можна легко зловживати, і їх не можна легко підробляти або незаконно змінювати, дублювати або видавати, а також

б) для забезпечення цілісності й безпеки проїзних документів або документів, що засвідчують особу, виданих Стороною або від її імені, і запобігання незаконному виготовленню та видачі їх.

Стаття 9

Законність і дійсність документів

Сторона на запит іншої Сторони згідно зі своїм внутрішнім законодавством перевіряє в обґрунтовані строки законність і дійсність проїзних документів або документів, що засвідчують особу, виданих або нібито виданих від її імені, якщо є підозра, що такі документи використовуються для торгівлі людьми.

Розділ III

**Заходи захисту та підтримки прав жертв,
що гарантують гендерну рівність**

Стаття 10

Виявлення жертв

1. Кожна Сторона забезпечує свої компетентні органи особами, які мають відповідну освіту й кваліфікацію для попередження й боротьби з торгівлею людьми, виявлення жертв цієї торгівлі й допомоги їм, зокрема дітям, і забезпечує співробітництво різних органів між собою, а також з відповідними організаціями підтримки, для установаження жертв у порядку, що враховує особливе становище жертв - жінок і дітей, і, у відповідних випадках, видачі їм дозволу на проживання згідно з умовами, передбаченими статтею 14 цієї Конвенції.

2. Кожна Сторона вживає таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними для виявлення жертв, у випадку потреби, у взаємодії з іншими Сторонами й відповідними організаціями підтримки. Якщо у компетентних органів є достатні підстави вважати, що особа стала жертвою торгівлі людьми, кожна Сторона гарантує, що ця особа не буде вивезена з її території доти, доки компетентні органи не завершать процедуру визнання жертви правопорушення, передбачену статтею 18 цієї Конвенції, а також гарантує отримання цією особою допомоги, передбаченої пунктами 1 і 2 статті 12.

3. Коли вік жертви невизначений і є підстави вважати, що жертва - дитина, вона вважається дитиною та їй надається спеціальний захист до встановлення її віку.

4. Як тільки несупроводжувана дитина визнана жертвою, кожна Сторона:

а) забезпечує представництво цієї дитини законним опікуном, організацією або органом влади, які діють у найліпших інтересах цієї дитини;

б) робить необхідні кроки для встановлення її особи й громадянства;

в) докладает всіх зусиль для встановлення місцеперебування її сім'ї, коли це є в найліпших інтересах дитини.

Стаття 11

Захист особистого життя

1. Кожна Сторона захищає особисте життя й особу жертв. Дані особистого характеру про них зберігаються й використовуються згідно з умовами, передбаченими Конвенцією про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру ([994 326](#)).

2. Кожна Сторона вживає заходів для гарантії, зокрема, того, що дані про особу чи подробиці, які дозволяють ідентифікувати дитину - жертву торгівлі людьми, не стали загальновідомими через

засоби масової інформації чи будь-яким іншим шляхом, крім виняткових обставин, коли це потрібно для полегшення пошуку членів сім'ї або для забезпечення іншим чином благополуччя й захисту дитини.

3. Кожна Сторона розглядає питання вжиття заходів, спрямованих на заохочення засобів масової інформації захищати особисте життя й особу жертв шляхом саморегуляції або через регуляторні чи спів-регуляторні заходи, згідно зі статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод ([995 004](#)) у тлумаченні Європейського суду з прав людини.

Стаття 12

Допомога жертвам

1. Кожна Сторона вживає таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними для допомоги жертвам в їхній фізичній, психологічній та соціальній реабілітації. Така допомога включає, принаймні:

а) рівень життя, здатний забезпечити їхнє існування за допомогою таких заходів, як: належне й безпечне житло, психологічна й матеріальна допомога;

б) доступ до швидкої медичної допомоги;

с) послуги з письмового й усного перекладу, у випадку потреби;

д) поради та інформування, особливо стосовно їхніх законних прав і послуг, які їм можуть бути надані, - мовою, яку вони розуміють;

е) допомогу у представленні й урахуванні їхніх прав та інтересів на відповідних стадіях кримінального переслідування правопорушників;

ф) доступ до освіти для дітей.

2. Кожна Сторона належним чином ураховує потреби жертви в безпеці та захисті.

3. Крім того, кожна Сторона надає необхідну медичну або іншу допомогу жертвам, які на законних підставах проживають на її території, не мають адекватних ресурсів і потребують такої допомоги.

4. Кожна Сторона запроваджує правила, за якими жертвам, які на законних підставах проживають на її території, дозволяється доступ до професійної підготовки, освіти й ринку праці.

5. Кожна Сторона вживає заходів у випадку потреби й на умовах, визначених її внутрішнім законодавством, для співробітництва з неурядовими організаціями, іншими відповідними організаціями або іншими складовими громадянського суспільства, залученими до допомоги жертвам.

6. Кожна Сторона вживає таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення допомоги жертві без висування умови стосовно її готовності виступати в ролі свідка.

7. Для виконання положень цієї статті кожна Сторона забезпечує надання послуг на основі взаємного погодження й інформування, ураховуючи належним чином особливі потреби осіб, що перебувають у вразливому становищі, і права дітей стосовно житла, освіти й належної охорони здоров'я.

Стаття 13

Період реабілітації та обмірковування

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві період реабілітації та обмірковування протягом принаймні 30 днів, якщо є достатні підстави вважати, що відповідна особа є жертвою. Цей період повинен бути достатнім для такої особи, щоб пройти реабілітацію й позбутися впливу торговців та (або) прийняти обдумане рішення стосовно співробітництва з компетентними органами. Протягом цього періоду не повинно бути можливим видати будь-який наказ про вислання цієї особи. Це положення не перешкоджає діяльності компетентних органів на всіх стадіях відповідних процесуальних дій на національному рівні й, зокрема під час розслідування й судового переслідування правопорушень у цій сфері. Протягом цього періоду Сторони надають відповідним особам дозвіл на перебування на своїй території.

2. Протягом цього періоду особам, зазначеним у пункті 1 цієї статті, надається право користуватися можливостями, передбаченими пунктами 1 і 2 статті 12.

3. Сторони не зобов'язані дотримуватися цього періоду, якщо це суперечить основам громадського порядку, або якщо встановлено, що статус жертви вимагається безпідставно.

Стаття 14

Дозвіл на проживання

1. Кожна зі Сторін надає дозвіл на проживання, який може поновлюватися, жертвам в одній або в іншій з таких ситуацій, чи в обох таких ситуаціях:

a) компетентний орган вважає, що їхнє перебування необхідне з причини їхнього особистого становища;

b) компетентний орган вважає, що їхнє перебування необхідне для співробітництва з компетентними органами у процесуальних діях з розслідування або кримінального переслідування.

2. Дозвіл на проживання для жертв-дітей, коли він є юридично необхідним, надається відповідно до найліпших інтересів дитини і, у випадку потреби, поновлюється на таких самих умовах.

3. Непоновнення або позбавлення дозволу на проживання повинно відповідати умовам, передбаченим внутрішнім законодавством Сторони.

4. Якщо жертва подає заяву на отримання іншого виду дозволу на проживання, Сторона враховує, що ця особа має або мала дозвіл на проживання згідно з пунктом 1.

5. Ураховуючи обов'язки сторін, згадані в статті 40 цієї Конвенції, кожна Сторона гарантує надання дозволу згідно із цим положенням без шкоди для права шукати й отримувати притулок.

Стаття 15

Компенсація та законне відшкодування

1. Кожна Сторона гарантує жертвам доступ, починаючи з їхнього першого контакту з компетентними органами, до інформації про відповідні судові й адміністративні процедури мовою, яку вони розуміють.

2. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві право для жертв на одержання правової допомоги й безкоштовної правової допомоги на умовах, передбачених внутрішнім законодавством.

3. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві право жертв на одержання компенсації від правопорушників.

4. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення компенсації жертвам згідно з умовами її внутрішнього законодавства, наприклад шляхом заснування фонду відшкодування жертвам або за допомогою заходів чи програм, спрямованих на соціальну допомогу й соціальну інтеграцію жертв, які можуть фінансуватися за рахунок коштів, отриманих від ужиття заходів, передбачених статтею 23.

Стаття 16

Репатріація та повернення жертв

1. Сторона, громадянином якої є жертва, або в якій ця особа мала право постійного проживання на момент в'їзду на територію приймаючої Сторони, без надмірної або необгрунтованої затримки сприяє її поверненню або погоджується на її повернення з дотриманням її прав, безпеки й гідності.

2. Коли Сторона повертає жертву в іншу державу, таке повернення здійснюється з дотриманням прав, безпеки й гідності цієї особи й статусу будь-яких процесуальних дій, пов'язаних з тим фактом, що ця особа є жертвою; і бажано, щоб повернення було добровільним.

3. На запит приймаючої Сторони запитувана Сторона підтверджує, чи є особа її громадянином або мала право на постійне проживання на її території на момент в'їзду на територію приймаючої Сторони.

4. Для того, щоб полегшити повернення жертви без необхідних документів, Сторона, громадянином якої є ця особа, або у якій вона мала право на постійне проживання на момент в'їзду на територію приймаючої Сторони, погоджується видати на запит приймаючої Сторони такі проїзні документи або інший дозвіл, які можуть бути необхідними для надання особі можливості подорожувати й повторно в'їхати на її територію.

5. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для запровадження програм з репатріації, із залученням національних та міжнародних установ і неурядових організацій. Ці програми спрямовані на уникнення повторної віктимізації. Кожна Сторона докладаеть всіх зусиль для реінтеграції жертв у суспільство держави повернення, зокрема реінтеграцію до системи освіти й ринку праці, особливо через набуття й поліпшення їхніх професійних умінь. Стосовно дітей ці програми повинні включати користування правом на освіту й заходи із забезпечення належної опіки чи прийому сім'єю або відповідними органами опіки.

6. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для надання жертвам, коли це потрібно й у співробітництві з будь-якою іншою відповідною Стороною, контактної інформації про установи, які можуть допомогти їм у країні, до якої вони повернулися чи були репатрійовані, такі як правоохоронні органи, неурядові організації, юристи, здатні надати консультації, й установи соціального забезпечення.

7. Жертви-діти не повертаються до держави, якщо після оцінки ризику й рівня безпеки виявлено ознаки того, що таке повернення не є в найліпших інтересах дитини.

Стаття 17

Гендерна рівність

Кожна Сторона прагне сприяти гендерній рівності й використовувати гендерну інтеграцію в розробці, упровадженні й оцінці заходів, згаданих у цій главі.

Розділ IV

Матеріальне кримінальне право

Стаття 18

Криміналізація торгівлі людьми

Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами діянь, зазначених у статті 4 цієї Конвенції, якщо їх вчинено умисно.

Стаття 19

Криміналізація користування послугами жертви

Кожна Сторона розглядає питання про вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання згідно з її національним законодавством злочинами користування послугами, які є предметом експлуатації та які згадуються в пункті "а" статті 4 цієї Конвенції, коли було відомо, що ця особа є жертвою торгівлі людьми.

Стаття 20

Криміналізація діянь стосовно проїзних документів або документів, що посвідчують особу

Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами таких діянь, якщо вони вчинені умисно й для сприяння торгівлі людьми:

а) підробки проїзного документа або документа, що посвідчує особу;

б) придбання або надання такого документа;

с) утримання, відбирання, переховування, пошкодження та знищення проїзного документа або документа, що посвідчує особу, який належить іншій особі.

Стаття 21

Замах на злочин і пособництво або співучасть

1. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочином учиненого умисно пособництва або співучасті в скоєнні будь-якого з правопорушень, установлених згідно зі статтями 18 і 20 цієї Конвенції.

2. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочином учиненого умисно замаху на скоєння будь-якого з правопорушень, установлених згідно зі статтею 18 і пунктом "а" статті 20 цієї Конвенції.

Стаття 22

Відповідальність юридичної особи

1. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для гарантії притягнення юридичної особи до відповідальності за злочини, установлені згідно із цією Конвенцією, скоєні для вигоди цієї юридичної особи будь-якою фізичною особою, яка діє індивідуально або як частина підрозділу юридичної особи, і займає керівну посаду в цій юридичній особі, ґрунтуючися на:

- а) повноваженні представництва юридичної особи;
- б) повноваженні приймати рішення від імені юридичної особи;
- с) повноваженні здійснювати контроль у межах юридичної особи.

2. Крім випадків, вже передбачених у пункті 1, кожна Сторона вживає заходів, необхідних для забезпечення притягнення до відповідальності юридичної особи, якщо брак нагляду й контролю з боку фізичної особи, яка згадується в пункті 1, спричинив можливість скоєння злочину, установленного згідно з цією Конвенцією, для вигоди юридичної особи фізичною особою, яка діє за її повноваженнями.

3. Залежно від законодавчих принципів Сторони відповідальність юридичної особи може бути кримінальною, цивільною або адміністративною.

4. Така відповідальність не перешкоджає кримінальній відповідальності фізичних осіб, які скоїли правопорушення.

Стаття 23

Санкції та заходи

1. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення покарання злочинів,

установлених згідно зі статтями 18-21, ефективними, адекватними й переконливими санкціями. За злочини, передбачені статтею 18 й скоєні фізичними особами, ці санкції охоплюють покарання із застосуванням позбавлення волі, що може зумовити видачу правопорушників.

2. Кожна Сторона гарантує, що юридичні особи, які притягаються до відповідальності, установленій згідно зі статтею 22, підлягають ефективним, адекватним і переконливим кримінальним або некримінальним санкціям або заходам, зокрема грошовим стягненням.

3. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для конфіскації або іншим чином позбавлення засобів і доходів від злочинів, установлених згідно зі статтею 18 і пунктом "а" статті 20 цієї Конвенції, або власності, вартість якої відповідає вартості таких засобів.

4. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для тимчасового або постійного закриття будь-якої організації, яка використовувалася для торгівлі людьми, без перешкоди правам bona fidae третіх сторін або для тимчасового чи постійного позбавлення порушника можливості здійснювати діяльність, під час якої було скоєно це правопорушення.

Стаття 24

Обтяжуючі обставини

Кожна Сторона забезпечує визнання таких обставин обтяжуючими обставинами під час призначення покарання за правопорушення, установлені згідно зі статтею 18 цієї Конвенції:

- a) правопорушення умисно або через грубу необережність створювало небезпеку для життя жертви;
- b) правопорушення скоєно проти дитини;
- c) правопорушення скоєно посадовою особою під час виконання обов'язків;
- d) правопорушення скоєно в рамках злочинної організації.

Стаття 25

Попередні засудження

Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які передбачають можливість урахувати під час призначення покарання

остаточні вироки, винесені іншою Стороною у зв'язку з правопорушеннями, установленими згідно із цією Конвенцією.

Стаття 26

Звільнення від покарання

Кожна Сторона згідно з основними принципами своєї правової системи передбачає можливість не призначати покарання жертвам за участь у протиправній діяльності в тій частині, у якій вони були примушені так учиняти.

Розділ V

Розслідування, кримінальне переслідування та процесуальне право

Стаття 27

Заяви *ex parte* й *ex officio*

1. Кожна Сторона забезпечує, щоб розслідування або кримінальне переслідування правопорушень, установлених згідно із цією Конвенцією, не залежало від заяв або звинувачень з боку жертви, принаймні коли правопорушення було скоєно цілком або частково на її території.

2. Кожна Сторона забезпечує можливість подання жертвами правопорушення скарги до компетентних органів держави їхнього проживання на території Сторони, іншої ніж Сторона, де вони проживають. Компетентний орган, до якого подано скаргу, настільки, наскільки він не має власної компетенції з цього питання, без зволікань передає її до компетентного органу Сторони, на території якої було вчинено правопорушення. Скарга розглядається відповідно до внутрішнього законодавства Сторони, в якій було вчинено правопорушення.

3. Кожна Сторона забезпечує за допомогою законодавчих або інших заходів на умовах, передбачених її національним законодавством, можливість кожній групі, фундації, об'єднанню або неурядовій організації, які мають на меті боротьбу з торгівлею людьми або захист прав людини, допомагати та (або) підтримувати жертву за її згодою під час процесуальних дій з кримінального переслідування стосовно правопорушення, установленного згідно зі статтею 18 цієї Конвенції.

Стаття 28

Захист жертв, свідків та осіб, які співробітничать із судовими органами

1. Кожна Сторона вживає таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення ефективного й адекватного захисту від імовірної помсти або залякування, особливо під час та після розслідування й кримінального переслідування правопорушників для:

a) жертв;

b) у випадку потреби - тих, хто заявляє про злочини, установлені згідно зі статтею 18 цієї Конвенції, або іншим чином співробітничав з органами дізнання та кримінального переслідування;

c) свідків, які дають показання стосовно злочинів, установлених згідно зі статтею 18 цієї Конвенції;

d) за необхідності - членів родини осіб, згаданих у підпунктах "а" й "с".

2. Кожна Сторона вживає таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення й пропонування різноманітних видів захисту. Вони можуть уключати фізичний захист, переміщення, зміну особи та допомогу в працевлаштуванні.

3. Для жертви-дитини забезпечуються особливі заходи захисту з урахуванням найліпших інтересів дитини.

4. Кожна Сторона вживає таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними для надання у випадку потреби належного захисту від імовірної помсти або залякування, особливо під час та після розслідування й кримінального переслідування правопорушників членам груп, фундацій, об'єднань і неурядових організацій, які займаються діяльністю, викладеною в пункті 3 статті 27.

5. Кожна Сторона розглядає питання укладення угод або домовленостей з іншими державами для виконання цієї статті.

Стаття 29

Спеціалізовані органи влади
та координаційні органи

1. Кожна Сторона вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення спеціалізації осіб чи організацій на боротьбі з торгівлею людьми й наданні допомоги жертвам. Такі особи чи організації користуються необхідною самостійністю згідно з основоположними принципами правової системи Сторони для надання їм можливості виконувати свої функції ефективно та без зайвого тиску. Такі особи чи персонал таких організацій повинні отримувати

відповідну підготовку й фінансові ресурси для виконання своїх завдань.

2. Кожна Сторона вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення координації політики та діяльності її урядових відомств та інших державних установ, спрямованої проти торгівлі людьми, коли це потрібно, шляхом створення координаційних органів.

3. Кожна Сторона запроваджує або посилює навчання відповідних службовців із запобігання торгівлі людьми й боротьби з нею, зокрема навчання з прав людини. Навчання може бути специфічним для кожної установи й зосереджується, у випадку потреби, на: методах, що використовуються для запобігання такій торгівлі, переслідуванні торговців і захисті прав жертв, зокрема захисті жертв від торговців.

4. Кожна Сторона розглядає питання призначення національних доповідачів або інші механізми для моніторингу діяльності з боротьби з торгівлею людьми з боку державних установ і виконання вимог внутрішнього законодавства.

Стаття 30

Судовий розгляд

Згідно з Конвенцією про захист прав людини й основоположних свобод ([995 004](#)), зокрема статтю 6, кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для гарантії під час судового слідства:

a) захисту особистого життя жертв і, у випадку потреби, їхньої особи;

b) безпеки жертв і захисту від залякування,

відповідно до умов її національного законодавства й, - у випадку, коли жертви є дітьми, - шляхом особливої уваги до потреб дитини й забезпечення їхнього права на особливі заходи захисту.

Стаття 31

Юрисдикція

1. Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для поширення юрисдикції на будь-яке правопорушення, установлене згідно з цією Конвенцією, якщо це правопорушення скоєно:

a) на її території, або

b) на борту морського судна, що плаває під прапором цієї Сторони, або

c) на борту повітряного судна, зареєстрованого за законами цієї Сторони, або

d) одним з її громадян чи особою без громадянства, які зазвичай проживають на її території, якщо правопорушення карається за кримінальним законодавством там, де воно було скоєне, або якщо правопорушення скоєно поза межами територіальної юрисдикції будь-якої держави;

e) проти одного з її громадян.

2. Кожна Сторона може під час підписання або передачі на зберігання ратифікаційної грамоти, документа про прийняття, схвалення або приєднання у заяві на ім'я Генерального секретаря Ради Європи заявити, що вона залишає за собою право не застосовувати або застосовувати лише в конкретних випадках або умовах правила юрисдикції, викладені в підпунктах "d" й "e" пункту 1 цієї статті чи в будь-яких інших її частинах.

3. Кожна Сторона вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для поширення юрисдикції на правопорушення, згадані в цій Конвенції, якщо підозрюваний правопорушник перебуває на її території й вона після запиту про видачу правопорушника не видає його іншій Стороні виключно на підставі його громадянства.

4. Якщо більш ніж одна Сторона заявляє про свою юрисдикцію стосовно правопорушення, що підозрюється, устанавленого згідно з цією Конвенцією, залучені Сторони у необхідних випадках проводять консультації для визначення юрисдикції, яка найбільш підходить для судового переслідування.

5. Без шкоди для загальних норм міжнародного права ця Конвенція не виключає будь-якої кримінальної юрисдикції, що здійснюється Стороною згідно з її внутрішнім правом.

Розділ VI

Міжнародне співробітництво та співробітництво з громадянським суспільством

Стаття 32

Загальні принципи й заходи міжнародного співробітництва

Сторони якомога ширше співробітничать одна з одною згідно з положеннями цієї Конвенції та шляхом застосування відповідних міжнародних і регіональних документів, домовленостей, погоджених

на основі уніфікованого або взаємно зобов'язуючого законодавства й внутрішнього права для:

- запобігання торгівлі людьми й боротьби з нею;
- захисту жертв і надання їм допомоги;
- розслідувань або процесуальних дій, що стосуються злочинів, установлених згідно з цією Конвенцією.

Стаття 33

Заходи стосовно осіб, яким загрожує небезпека або зниклих осіб

1. Якщо Сторона на основі інформації, наявної у неї, має достатні підстави вважати, що життя, свобода або фізична недоторканість особи, згаданої в пункті 1 статті 28, знаходиться в безпосередній небезпеці на території іншої Сторони, то Сторона, яка володіє інформацією, у таких надзвичайних обставинах передає її без затримки останній для вжиття відповідних заходів захисту.

2. Сторони цієї Конвенції можуть розглядати питання посилення свого співробітництва для пошуку зниклих осіб, зокрема зниклих дітей, якщо наявна в них інформація дає змогу вважати, що ця особа є жертвою торгівлі людьми. Для цього Сторони можуть укласти одна з одною двосторонні чи багатосторонні договори.

Стаття 34

Інформація

1. Сторона, якій надсилається запит, негайно інформує Сторону, яка надсилає запит, про остаточні результати дій, які вживаються згідно з цим розділом. Сторона, якій надсилається запит, також негайно інформує Сторону, яка надсилає запит, про будь-які обставини, які унеможливають здійснення дій, стосовно яких надсилається запит, або можуть спричинити їхню значну затримку.

2. Сторона може в межах свого внутрішнього законодавства без попереднього запиту надіслати іншій Стороні інформацію, отриману в рамках своїх власних розслідувань, якщо вона вважає, що розкриття такої інформації може допомогти Стороні, що отримує, розпочати або здійснити розслідування або процесуальні дії стосовно злочинів, установлених згідно з цією Конвенцією, або може привести до запиту про співробітництво іншої Сторони відповідно до цього розділу.

3. Перш ніж надати таку інформацію Сторона, яка її надає, може надіслати запит стосовно збереження її в таємниці або використання за певних умов. Якщо Сторона, що отримує, не може

виконати цей запит, вона повідомляє про це Стороні, що надає інформацію, яка тоді визначає, чи слід надавати цю інформацію. Якщо Сторона, що отримує, прийме інформацію за певних умов, вона буде її дотримуватись.

4. Уся інформація, стосовно якої надсилається запит, і яка стосується статей 13, 14 й 16, необхідна для дотримання прав, наданих цими статтями, надається на запит відповідної Сторони без затримки з дотриманням вимог статті 11 цієї Конвенції.

Стаття 35

Співробітництво з громадянським суспільством

Кожна Сторона заохочує органи державні влади й посадових осіб до співробітництва з неурядовими організаціями, іншими відповідними організаціями й членами громадянського суспільства для запровадження стратегічного партнерства з метою досягнення цілей цієї Конвенції.

Розділ VII

Механізм моніторингу

Стаття 36

Група експертів із заходів стосовно протидії торгівлі людьми

1. Група експертів із заходів стосовно протидії торгівлі людьми (далі - ГРЕТА) здійснює моніторинг за виконанням цієї Конвенції Сторонами.

2. ГРЕТА складається принаймні з 10 членів і щонайбільше з 15 членів, беручи до уваги гендерний і географічний баланс, а також багатопрофільність досвіду. Вони будуть обиратися Комітетом Сторін строком на 4 роки з можливістю переобрання на повторний строк із числа громадян держав - Сторін цієї Конвенції.

3. Обрання членів ГРЕТА ґрунтується на таких принципах:

a) вони обираються із числа людей з високими моральними якостями, відомих своєю визнаною компетентністю в галузі прав людини, допомогою й захистом жертв і протидією торгівлі людьми, або які мають професійний досвід у сферах, що охоплюються цією Конвенцією;

b) вони діють в індивідуальній якості та є незалежними й неупередженими у виконанні своїх функцій і можуть ефективно виконувати свої обов'язки;

с) членами ГРЕТА не можуть бути обраними двоє громадян з однієї й тієї самої держави,

d) вони повинні представляти основні правові системи.

4. Процедура обрання членів ГРЕТА визначається Комітетом міністрів після консультацій та отримання одностайної згоди Сторін цієї Конвенції протягом одного року після набрання чинності цієї Конвенцією. ГРЕТА розробляє свої власні правила процедури.

Стаття 37

Комітет Сторін

1. Комітет Сторін складається з представників у Комітеті міністрів Ради Європи держав - Сторін цієї Конвенції, які є членами Ради Європи, та представників Сторін цієї Конвенції, які не є членами Ради Європи.

2. Комітет Сторін скликається Генеральним секретарем Ради Європи. Його перше засідання проводиться впродовж одного року після набрання чинності цієї Конвенцією - для обрання членів ГРЕТА. Після цього Комітет збирається кожний раз, коли одна третина Сторін, Президент ГРЕТА або Генеральний секретар роблять запит про це.

3. Комітет Сторін приймає свої власні правила процедури.

Стаття 38

Процедура

1. Оціночна процедура стосується Сторін цієї Конвенції й поділяється на раунди, тривалість яких визначає ГРЕТА. На початку кожного раунду ГРЕТА визначає спеціальні положення, які складають основу для процедури оцінювання.

2. ГРЕТА визначає найдоцільніші засоби для здійснення цього оцінювання. Зокрема ГРЕТА може ухвалити анкету для кожного оціночного раунду, яка може слугувати основою для оцінки виконання цієї Конвенції Сторонами. Така анкета надсилається всім Сторонам. Сторони відповідають на цю анкету, а також на будь-який інший запит про інформацію від ГРЕТА.

3. ГРЕТА може запитати інформацію від громадянського суспільства.

4. ГРЕТА може додатково організовувати візити до країн спільно з державними органами й "контактною особою", призначеною останніми, і, у випадку потреби, при допомозі незалежних

національних експертів. Під час цих візитів ГРЕТА можуть допомагати спеціалісти в специфічних галузях.

5. ГРЕТА готує проект звіту, в якому наводить аналіз виконання положень, на яких ґрунтується оцінювання, а також свої зауваження й пропозиції стосовно того, як заінтересована Сторона може впоратися з виявленими проблемами. Проект звіту передається для коментарів Стороні, якої стосується оцінювання. ГРЕТА під час укладання звіту бере до уваги її коментарі.

6. На цій підставі ГРЕТА ухвалює свій звіт і висновки стосовно заходів, ужитих відповідною Стороною для виконання положень цієї Конвенції. Цей звіт і висновки надсилаються заінтересованій Стороні й Комітетові Сторін. Звіт і висновки ГРЕТА оприлюднюються з моменту їхнього ухвалення разом з можливими коментарями відповідної Сторони.

7. Без шкоди для процедури пунктів 1-6 цієї статті Комітет Сторін може прийняти на основі звіту й висновків ГРЕТА рекомендації, адресовані цій Стороні а) стосовно заходів, яких слід ужити для виконання висновків ГРЕТА, якщо потрібно - зі встановленням дати надання інформації про їхнє виконання, і б) що мають на меті сприяння співробітництву з цією Стороною для належного виконання цієї Конвенції.

Розділ VIII

Зв'язок з іншими міжнародними документами

Стаття 39

Зв'язок з Протоколом про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності
([995 791](#))

Ця Конвенція не впливає на права й обов'язки, які випливають з положень Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності ([995 791](#)), і спрямований на посилення захисту, передбаченого в Протоколі, і розвиток норм, що в ньому містяться.

Стаття 40

Зв'язок з іншими міжнародними документами

1. Ця Конвенція не впливає на права й обов'язки, які випливають з інших міжнародних документів, Сторонами яких є чи будуть Сторони цієї Конвенції, і які містять положення з тих самих питань, які регулює ця Конвенція, і які гарантують більший захист і допомогу жертвам торгівлі людьми.

2. Сторони цієї Конвенції можуть укласти одна з одною двосторонні чи багатосторонні угоди з питань, які регулює ця Конвенція, для доповнення й підсилення її положень або сприяння застосуванню принципів, закладених у ній.

3. Сторони, які є членами Європейського Союзу, у відносинах між собою застосовують правила Співтовариства та Європейського Союзу настільки, наскільки існують правила Співтовариства та Європейського Союзу, які регулюють відповідне питання й підлягають застосуванню в цьому конкретному випадку, без шкоди для предмета й меті цієї Конвенції та без шкоди для її повного застосування іншими Сторонами.

4. Ніщо у цій Конвенції не впливає на права, обов'язки та відповідальність держав і фізичних осіб згідно з міжнародним правом, зокрема згідно з міжнародним гуманітарним правом і міжнародним правом у сфері прав людини та, особливо, коли можуть бути застосовані Конвенція про статус біженців 1951 року ([995_011](#)) й Протокол до неї 1967 року ([995_363](#)) та принцип відмови від видворення, що в них міститься.

Розділ IX

Поправки до Конвенції

Стаття 41

Поправки

1. Будь-яка пропозиція стосовно поправок до цієї Конвенції, представлена Стороною, передається Генеральному секретарю Ради Європи і надсилається ним державам - членам Ради Європи, будь-якій стороні, що підписала цю Конвенцію, будь-якій державі - Стороні цієї Конвенції, Європейському Співтовариству, будь-якій державі, запрошеній підписати цю Конвенцію згідно з положеннями статті 42, і будь-якій державі, запрошеній приєднатися до цієї Конвенції згідно з положеннями статті 43.

2. Будь-яка поправка, запропонована Стороною, передається до ГРЕТА, яка надсилає свій висновок стосовно запропонованої поправки Комітетові міністрів.

3. Комітет міністрів розглядає запропоновану поправку й висновок, одержаний від ГРЕТА, і після консультацій зі Сторонами

цієї Конвенції й отримання їхньої одностайної згоди, може прийняти цю поправку.

4. Текст будь-якої поправки, прийнятої Комітетом міністрів згідно з пунктом 3 цієї статті, надсилається Сторонам для схвалення.

5. Будь-яка поправка, прийнята згідно з пунктом 3 цієї статті, набирає чинності в перший день місяця, наступного після закінчення періоду в один місяць від дати, коли всі Сторони повідомили Генеральному секретарю, що вони схвалили її.

Розділ X

Прикінцеві положення

Стаття 42

Підписання та набрання чинності

1. Ця Конвенція є відкритою для підписання державами - членами Ради Європи та державами, які не є членами Ради Європи та брали участь у розробці цієї Конвенції, та Європейським Співтовариством.

2. Ця Конвенція підлягає ратифікації, ухваленню чи затвердженню. Ратифікаційні грамоти, документи про ухвалення або затвердження передаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

3. Ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, наступного після закінчення періоду в три місяці від дати, коли 10 сторін, що підписали цю Конвенцію, зокрема принаймні 8 держав - членів Ради Європи, висловили згоду взяти на себе зобов'язання за цією Конвенцією згідно з положеннями попереднього пункту.

4. Стосовно будь-якої держави, зазначеної в пункті 1, або стосовно Європейського Співтовариства, які пізніше висловлюють свою згоду взяти на себе зобов'язання за цією Конвенцією, вона набирає чинності в перший день місяця, наступного після закінчення періоду в три місяці від дати передачі на зберігання їхньої ратифікаційної грамоти, документа про ухвалення або затвердження.

Стаття 43

Приєднання до Конвенції

1. Після набрання чинності цією Конвенцією Комітет міністрів Ради Європи після консультацій зі Сторонами Конвенції та отримання їхньої одностайної згоди може запросити будь-яку державу, яка не є членом Ради Європи й не брала участі в розробці цієї Конвенції,

приєднатися до цієї Конвенції рішенням, прийнятим більшістю голосів, як це передбачено пунктом "d" статті 20 Статуту Ради Європи ([994 001](#)), й одноставним голосуванням представників Договірних Держав, уповноважених засідати в Комітеті міністрів.

2. Стосовно будь-якої держави, що приєднується до Конвенції, вона набирає чинності у перший день місяця, наступного після закінчення періоду в три місяці від дати передачі її документа про приєднання на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 44

Територіальне застосування

1. Будь-яка держава або Європейське Співтовариство під час підписання або передачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти, документа про ухвалення, затвердження або приєднання може визначити територію або території, до яких застосовується ця Конвенція.

2. Будь-яка Сторона може будь-коли пізніше у заяві на ім'я Генерального секретаря Ради Європи поширити дію цієї Конвенції на будь-яку іншу територію, визначену у заяві й за міжнародні відносини якої вона відповідає або від імені якої вона має право брати зобов'язання. Стосовно такої території ця Конвенція набирає чинності у перший день місяця, наступного після закінчення періоду в три місяці від дати отримання заяви Генеральним секретарем.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до двох попередніх пунктів цієї статті стосовно будь-якої території, визначеної у такій заяві, може бути відкликана повідомленням на ім'я Генерального секретаря Ради Європи. Це відкликання набирає чинності в перший день місяця, наступного після закінчення періоду в три місяці від дати одержання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 45

Застереження

Жодне застереження не може бути зроблене стосовно будь-якого положення цієї Конвенції крім застереження стосовно пункту 2 статті 31.

Стаття 46

Денонсація

1. Будь-яка Сторона будь-коли може денонсувати Конвенцію шляхом повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи.

2. Така денонсація набере чинності в перший день місяця, наступного після закінчення періоду в три місяці від дати одержання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 47

Повідомлення

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє державам - членам Ради Європи, будь-якій державі, що підписалася, будь-якій державі-Стороні, Європейському Співтовариству, будь-якій державі, запрошеній підписати цю Конвенцію згідно з положеннями статті 42, і будь-якій державі, запрошеній приєднатися до цієї Конвенції згідно з положеннями статті 43, про:

- a) будь-яке підписання;
- b) передачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти, документа про ухвалення, затвердження або приєднання;
- c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією згідно зі статтями 42 й 43;
- d) будь-яку поправку, ухвалену згідно зі статтею 41, і дату набрання чинності цією поправкою;
- e) будь-яку денонсацію Конвенції, здійснену на виконання положень статті 46;
- f) будь-який інший акт, повідомлення або інформацію стосовно цієї Конвенції;
- g) будь-яке застереження, зроблене згідно зі статтею 45.

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, належним чином на те вповноважені, підписали цю Конвенцію.

Підписано у м. Варшава 16 травня 2005 року, англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є рівноавтентичні, у єдиному примірнику, який передається на зберігання в архів Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи розсилає завірені копії кожній державі - члену Ради Європи, державам, які не є членами Ради Європи й брали участь у розробці цієї Конвенції, Європейському Співтовариству та будь-якій державі, запрошеній приєднатися до цієї Конвенції.